

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 158/04-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. mája 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. K., bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. D. Š., B., vo veci porušenia jeho základného práva na spravodlivé prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 656/00 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cob 61/02, za účasti Okresného súdu Bratislava IV a Krajského súdu v Bratislave, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. K. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. februára 2004 doručená sťažnosť Ing. J. K., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie jeho základného práva na spravodlivé prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2

a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 656/00 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cob 61/02.

Sťažovateľ vo svojom podaní uviedol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 656/00 vydal 26. októbra 2001 rozsudok, ktorým ho ako žalovaného v 2. rade zaviazal spolu so žalovaným v 1. rade (BYVIP, spol. s r. o.) spoločne a nerozdielne na zaplatenie sumy 367 500 Sk s prísl. žalobcovi (DUOS, družstvo služieb). Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu cestou splnomocnenej právnej zástupkyne 25. februára 2002 odvolanie. Krajský súd ako súd odvolací odvolanie uznesením sp. zn. 26 Cob 61/02 z 22. augusta 2002 odmietol ako podané oneskorene. Podľa odôvodnenia tohto uznesenia je nesporné doručenie vyššie spomínaného rozsudku okresného súdu právnomu zástupcovi sťažovateľa uložením na pošte 3. decembra 2001, a to v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Dňa 16. januára 2002 sa dostavila na okresný súd nová právna zástupkyňa sťažovateľa a predložila súdu splnomocnenie, ktoré jej bolo na zastupovanie v označenom konaní udelené sťažovateľom 28. novembra 2001. Zároveň predložila aj písomné odvolanie splnomocnenia sťažovateľom predchádzajúcemu právnomu zástupcovi. Keďže odvolanie splnomocnenia sa stalo účinným voči okresnému súdu až 16. januára 2002, bolo doručenie rozsudku pôvodnému právnomu zástupcovi podľa názoru krajského súdu správne. Na základe uvedeného krajský súd posúdil odvolanie podané právnu zástupkyňou sťažovateľa proti prvostupňovému rozsudku z 25. februára 2002 ako podané oneskorene, po uplynutí 15-dňovej zákonnej lehoty.

Sťažovateľ podal prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne 7. augusta 2003 podnet na podanie mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozhodnutiu okresného súdu z 26. októbra 2001 sp. zn. 10 Cb 656/00 a proti rozhodnutiu krajského súdu z 28. augusta 2002 sp. zn. 26 Cob 61/02. V uvedenom podnete doručenom Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) 11. augusta 2003 namietal, že v označených konaniach okresného súdu

a krajského súdu došlo k porušeniu ustanovenia § 153 ods. 1 a 2 OSP a že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Sťažovateľ ďalej tvrdil, že „... účastník konania na strane žalovaného 2) Ing. J. K., konateľ spoločnosti BYVIP, s. r. o. bytom B., nemal procesnú spôsobilosť“.

Generálna prokuratúra listom sp. zn. VI/2 Pz 316/03 z 13. novembra 2003 sťažovateľov podnet na podanie mimoriadneho dovolania odložila vzhľadom na uplynutie jednoročnej lehoty na jeho podanie (§ 243g OSP). Podľa generálnej prokuratúry je síce v spise na rozsudku ako deň právoplatnosti vyznačený 30. október 2002, ale takto vyznačená právoplatnosť nie je správna. V spojitosti s tým generálna prokuratúra okrem iného uviedla, že „Podľa § 49 ods. 1 OSP ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník v konaní osobne niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu.“

V zmysle uvedeného ustanovenia OSP doručoval súd rozsudok len splnomocnenému zástupcovi žalovaných. Z poštovej doručky vyplýva, že 28. 11. 2001 bol vykonaný neúspešný pokus o doručenie JUDr. V. L. na adresu uvedenú v plnomocenstvách a po opakovanom neúspešnom pokuse o doručenie 29. 11. 2001 bola v uvedený deň zásielka uložená na pošte. V trojdňovej lehote v zmysle § 47 ods. 2 OSP zásielka prevzatá nebola. Je nutné vychádzať z fikcie náhradného doručenia, a preto je tretí deň od jej uloženia, pripadajúci na 03. 12. 2001, dňom doručenia rozsudku, a teda aj dňom, od ktorého začína plynúť 15-dňová lehota na podanie odvolania (uplynula 18. 12. 2001). Vyššie uvedené skutočnosti vyplývajú z poštovej doručky (č. l. 73). Poštová doručka má povahu verejnej listiny. U verejných listín sa predpokladá ich správnosť a hodnovernosť, pokiaľ nie je preukázaný opak. Súd pri posudzovaní správnosti doručenia vychádzal z údajov uvedených na doručke a nemal dôvod pochybovať o ich správnosti. Ani z odvolania JUDr. D. Š. nevyplýva, že by namietala správnosť doručovania, resp. že by z odvolania vyplývali dôvody, pre ktoré by nebolo možné uplatniť fikciu náhradného doručenia. (...)

Podľa § 28 OSP odvolanie plnomocenstva účastníkom alebo jeho výpoveď zástupcom sú voči súdu účinné, len čo mu ich účastník alebo zástupca oznámili, voči iným účastníkom konania sú účinné, len čo im ich oznámil súd. Hoci sú uvedené právne akty datované na 23. 11. 2001, resp. 28. 11. 2001, ako z predloženého spisového materiálu

vyplýva, súdu boli doručené až 16. 01. 2002, a preto sú voči súdu účinné až od uvedeného dátumu. Opätovné doručovanie rozsudku JUDr. V. L. je právne irelevantné. Zo spisového materiálu nevyplýva, že by sa JUDr. V. L. v dobe prvého doručovania rozsudku na uvedenej adrese nezdržiaval. Zásielka súdu bola daná na poštovú prepravu 30. 01. 2001, teda v čase, keď už bolo súdu známe, že JUDr. V. L. nie je splnomocneným zástupcom žalobcov. Z uvedeného vyplýva, že rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č. k. 10 Cb 656/00-69 z 26. 10. 2001 je nutné považovať za doručený JUDr. V. L. a jeho prostredníctvom aj žalovaným 02. 12. 2001, 15-dňová lehota na podanie odvolania uplynula 17. 12. 2001“.

Generálna prokuratúra sa preto stotožnila s názorom odvolacieho súdu a dospela k záveru, že rozhodol správne, ak odvolanie JUDr. D. Š. doručené súdu 25. februára 2002 ako oneskorene podané odmietol.

Na základe uvedeného generálna prokuratúra zistila, že rozsudok okresného súdu sp. zn. 10 Cb 656/00 z 26. októbra 2001 nadobudol právoplatnosť márnym uplynutím 15-dňovej lehoty na podanie odvolania, a to dňom 17. decembra 2001.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyhovel jeho žiadosti a aby svojím rozhodnutím vyslovil, že: „Základné právo Ing. J. K., bytom B. na spravodlivé prejednanie veci podľa čl. 48 ods. 2, čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod č. 10 Cb 656/00 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod č. 26 Cob 61/02, porušené bolo a zároveň vyslovil, že tieto rozhodnutia zrušuje.

Ing. J. K., bytom B., priznáva finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- Sk (slovom jednototisíc slovenských korún), z ktorých je Okresný súd Bratislava IV. vo výške 50.000,- Sk povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu a Krajský súd v Bratislave vo výške 50.000,- Sk povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu (do základných práv alebo slobôd sťažovateľa). Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, I. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok pre jej prijatie na ďalšie konanie je jej podanie v zákonom ustanovenej lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa.

Podľa tvrdenia sťažovateľa uvedeného v jeho odvolaní z 21. februára 2002 (podanom osobne do podateľne okresného súdu 25. februára 2002) proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 10 Cb 656/00 z 26. októbra 2001 (kópia pripojená k sťažnosti) mu bol označený

rozsudok doručený 13. februára 2002. Podľa doložky právoplatnosti vyznačenej na uznesení krajského súdu sp. zn. 26 Cob 61/02 z 28. augusta 2002 nadobudlo toto rozhodnutie právoplatnosť 30. októbra 2002, t. j. dňom, keď bolo osobne prevzaté novou právnou zástupkyňou sťažovateľa.

V súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou ústavný súd vyslovil, že mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ nemôže uplatniť osobne a s ktorým sa ako právny účinok nespája priame odstránenie opodstatnene namietnutého porušenia ústavného práva alebo slobody, nemá povahu účinného právneho prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda takého právneho prostriedku, ktorý musí sťažovateľ vyčerpať skôr, ako sa v konaní pred ústavným súdom môže uchádzať o ochranu svojich práv podľa čl. 127 ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 34/99).

Podanie podnetu na podanie mimoriadneho dovolania nemožno preto považovať za využitie účinného prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde. Pre posúdenie otázky zachovania lehoty v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nie je v okolnostiach prípadu rozhodujúce, kedy bolo sťažovateľovi doručené oznámenie o odložení jeho podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, ale je potrebné vychádzať z dátumu doručenia konečného rozhodnutia súdu poslednej inštancie.

Vychádzajúc zo svojej stabilnej judikatúry ústavný súd konštatuje, že lehota na podanie sťažnosti začala sťažovateľovi plynúť najneskôr 30. októbra 2002, teda dňom doručenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 26 Cob 61/02 jeho právnej zástupkyňi, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty na podanie sťažnosti.

Sťažovateľ podal sťažnosť na poštovú prepravu až 12. februára 2004 a ústavnému súdu bola doručená 16. februára 2004.

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že lehota stanovená pre tento druh konania pred ústavným súdom sťažovateľovi bez akýchkoľvek pochybností uplynula skôr, než podal túto sťažnosť ústavnému súdu (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Zároveň

ústavný súd poznamenáva, že žiaden iný spôsob určenia začiatku dvojmesačnej lehoty pre podanie sťažnosti nemôže v danom prípade viesť k záveru o jej dodržaní. Pokus sťažovateľa vyvolať zmenu označených rozhodnutí súdov oboch stupňov podaním podnetu generálnej prokuratúre nemohol ovplyvniť plynutie uvedenej zákonnej lehoty.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2004